

เล่าสู่กันฟังจากงานวิจัย

สว.สก.

สหกรณ์การเกษตร กับบทบาท ในการสร้างความมั่นคงทางอาหาร ที่ประชาคมโลกฝากไว้

สหกรณ์การเกษตรคืออะไร

สหกรณ์การเกษตร เป็นองค์การธุรกิจที่เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตร เป็นเจ้าของและรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นมาเพื่อใช้เป็นกลไกในการจัดการธุรกิจ ทั้งด้านการวางแผนธุรกิจ การจัดหาปัจจัยการผลิต การรวบรวมและแปรรูป การส่งเสริมการเกษตรและบริการต่างๆ เพื่อให้สมาชิกมีอำนาจการต่อรองในเรื่องอาชีพ ลดความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสทางการตลาด ตลอดจนการจัดสวัสดิการ เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี โดยปัจจุบัน ICA มีส่วนธุรกิจ ICAO ที่มีภารกิจสำคัญในการประสานความร่วมมือกับภาคีองค์กรระหว่างประเทศ เช่น FAO, ILO และอื่นๆ เพื่อการสนับสนุนส่งเสริมให้สหกรณ์การเกษตร เป็นผู้นำในระดับโลก ในด้านการสร้างความมั่นคงทางอาหาร

สหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย

สหกรณ์การเกษตรแห่งแรกของไทยได้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2459 ชื่อว่า “สหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้” ที่จังหวัดพิษณุโลก ปัจจุบัน

สหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย ดำเนินธุรกิจแบบเอนกประสงค์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และดำเนินธุรกิจเพื่อส่งเสริมอาชีพและชีวิตความเป็นอยู่แก่สมาชิก ที่สำคัญได้แก่ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ ธุรกิจขาย ธุรกิจแปรรูป ธุรกิจส่งเสริมอาชีพและบริการ และการให้การศึกษาอบรม ปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2558) มีสหกรณ์การเกษตรจำนวน 3,836 แห่ง สมาชิกสหกรณ์จำนวน 6.69 ล้านคน ทุนดำเนินงาน 204,140 ล้านบาท ธุรกิจที่สำคัญ คือ ธุรกิจสินเชื่อรองลงมาได้แก่ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจซื้อ ธุรกิจรวบรวมและแปรรูป และธุรกิจให้บริการและอื่นๆ คิดเป็นมูลค่า 82,414, 76,238, 71,852, 110,615, 590 ล้านบาทตามลำดับ โดยมีมูลค่าธุรกิจในปี 2556 จำนวน 188,560 ล้านบาท มีกำไรสุทธิ 5,068 ล้านบาท (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2558)

บริบทของสหกรณ์การเกษตรในระบบเศรษฐกิจ-สังคม

จากข้อมูลขององค์การอาหารแห่งสหประชาชาติ ในปี 2556 ชี้ให้เห็น

บทบาทของสหกรณ์การเกษตร ในการทำหน้าที่ด้านการสร้างความมั่นคงทางอาหารและการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมในชนบท ตัวอย่างเช่น ในประเทศบราซิล สหกรณ์การเกษตรมีบทบาทถึง 37% ของ GDP ในภาคการเกษตร ในอียิปต์ เกษตรกร 4 ล้านคนเป็นสมาชิกสหกรณ์ ในเอธิโอเปียมีสมาชิกสหกรณ์ 900,000 คน ในอินเดียผลิตนม 16.5 ลิตรต่อวัน รวบรวมมาจากสมาชิกสหกรณ์โคนมจำนวน 12 ล้านคน ในทวีปยุโรปสหกรณ์การเกษตรมีส่วนแบ่งการตลาด 60% ของผลิตภัณฑ์การเกษตร และประมาณร้อยละ 50 เป็นปัจจัยการผลิต ในทวีปเอเชีย เกษตรกรในญี่ปุ่นทุกคนเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

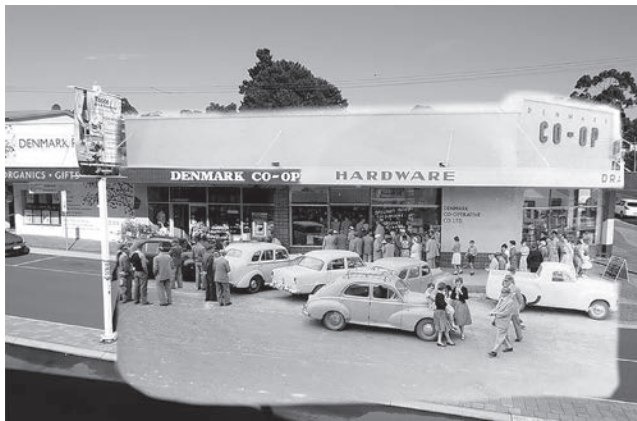
ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นบทบาทสำคัญของสหกรณ์การเกษตร ในการแก้ปัญหาแก่เกษตรกร ในการทำหน้าที่เป็นกลไกในการรวมซื้อ รวมขาย และสร้างโอกาสการตลาดแก่เกษตรกร ตลอดจนการสร้างมูลค่าเพิ่มในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์ภายใต้แบรนด์สินค้าสหกรณ์

1 ดูรายละเอียดเพิ่มเติมจากสารสนเทศนารัฐทางการเงิน สหกรณ์ทุกประเภทประจำปี 2556, กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

สินค้า/ผลิตภัณฑ์สหกรณ์ในงาน Expo Coop ที่โปรตุเกส ปี พ.ศ. 2551 และ บราซิล ปี พ.ศ. 2557

กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในต่างประเทศที่น่าสนใจ

สหกรณ์การเกษตรในเดนมาร์ก

สหกรณ์การเกษตรในประเทศเดนมาร์ก มีบทบาทอย่างสำคัญต่อระบบการเกษตรของประเทศ เกษตรกรชาวเดนมาร์กประสบความสำเร็จในการทำธุรกิจระหว่างประเทศ โดยใช้สหกรณ์การเกษตรในการบูรณาการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากการผลิตพืชอาหารสัตว์ไปสู่การผลิตปศุสัตว์และแปรรูปผลิตภัณฑ์ เนย เบคอน เพื่อส่งจำหน่ายในต่างประเทศ อาทิ สหกรณ์ Danish Cream Amba

สหกรณ์การเกษตรในเอลซาวาดอร์

สหกรณ์การเกษตรมีบทบาทสำคัญในตลาดกาแฟและเป็นตัวแทนในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนเกษตรกรสมาชิกให้ได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรในชุมชน อาทิ สหกรณ์ El Salvador

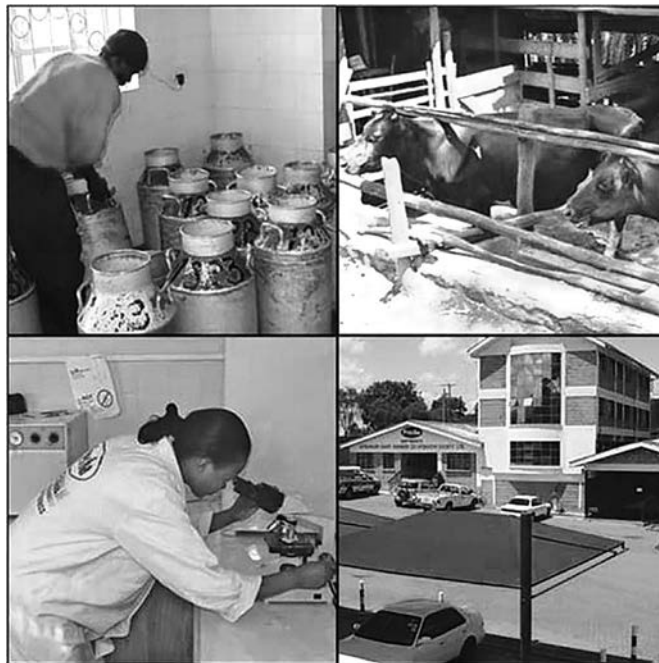
Amul Products

สหกรณ์การเกษตรในอินเดีย

สหกรณ์การเกษตรในอินเดีย ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในระดับโลก คือ สหกรณ์ AMUL โดยตัวแบบธุรกิจ AMUL มีโครงสร้างเป็น 3 ระดับ พัฒนาจากรวมตัวของสหกรณ์ระดับหมู่บ้าน เป็นสหภาพสหกรณ์ระดับตำบลและเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติ ที่มีระบบธุรกิจเชื่อมโยงนำสินค้าจากผู้ผลิตสู่ผู้บริโภคแทนการทำหน้าที่ของพ่อค้าคนกลาง ปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์นมภายใต้แบรนด์ AMUL จำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ

สหกรณ์ IFFCO เป็นสหกรณ์ปุ๋ยที่มีบทบาทสำคัญในตลาดปุ๋ยของประเทศอินเดียและพัฒนาระบบธุรกิจไปสู่การสร้างเครือข่ายธุรกิจในตลาดต่างประเทศได้สำเร็จ เป็นตัวแบบธุรกิจสหกรณ์ที่น่าสนใจ

สหกรณ์การเกษตรในประเทศเคนย่า

เริ่มต้นจากสมาคมสหกรณ์ผู้เลี้ยงวัว Githunguri ซึ่งจัดตั้งในปี พ.ศ. 2504 ภายใต้การพัฒนาระบบธุรกิจที่ครอบคลุมทั้งด้านการจัดการธุรกิจ การศึกษาอบรมทำให้สหกรณ์เจริญก้าวหน้าขึ้นมาเป็นผู้นำอุตสาหกรรมนม หนึ่งในสามของประเทศเคนย่าในปี พ.ศ. 2551

สหกรณ์การเกษตรในสหรัฐอเมริกา

สหกรณ์ผู้ผลิตถั่วเหลืองในรัฐเซาท์ดาโคต้า ได้บุกเบิกในการทำธุรกิจแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์ของสมาชิก สหกรณ์ผู้ปลูกข้าวโพดในมิสซูรี ก็ได้ยกระดับธุรกิจไปสู่การผลิตแอลกอฮอล์ ในขณะที่สหกรณ์การเกษตรไอโอวา ก็พัฒนาระบบการผลิตสุรจนได้รับความนิยมสำเร็จอาทิ สหกรณ์ Pioneers Grower

สหกรณ์การเกษตรในแคนาดา

สหกรณ์การเกษตร La Coop ในรัฐมอนทรีออล ได้พัฒนาระบบธุรกิจของสมาชิกที่เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร มีบทบาทสำคัญในธุรกิจผลิตภัณฑ์สุกรในตลาดระหว่างประเทศ เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

สหกรณ์การเกษตรในญี่ปุ่น

ขบวนการสหกรณ์การเกษตรในญี่ปุ่น มีบทบาทสำคัญในการยกระดับการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้บริการแก่เกษตรกรทั่วประเทศที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ โดยมี JA Zenshu ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางประสานงานกับภาคี ภาครัฐ และภาคเอกชน ภาควิชาการส่งเสริมและพัฒนา กลไกด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาในการยกระดับมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์ ในขณะที่เดียวกันขบวนการสหกรณ์การเกษตรระดับจังหวัด ก็มีบทบาทสำคัญในการจัดตลาดกลางและดำเนินธุรกิจแปรรูป โลจิสติกส์ เพื่อให้บริการธุรกิจ เพื่อจำหน่ายสินค้าแก่ผู้บริโภคโดยตรง โดยมี Outlet จำหน่ายสินค้าในรูปซูเปอร์มาร์เก็ตกระจายทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังมี IDACA ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเอเชียแปซิฟิก ทำหน้าที่เป็นกลไกในการเชื่อมโยงทางวิชาการ และให้การศึกษอบรมแก่ผู้นำสหกรณ์การเกษตรในระดับภูมิภาคภายใต้ความร่วมมือกับภาครัฐบาลญี่ปุ่นและ ICA-AP

Natural Dream Store is opened and operated by iCOOP KOREA members' joint investment. Members are the owners of 141 Natural Dream Stores(as of December 2013)to carry bakery made by Korean native wheat, fair trade products and reliable products that are free of agricultural and artificial additives.

สหกรณ์การเกษตรในเกาหลี

ขบวนการสหกรณ์การเกษตรในเกาหลีภายใต้การนำของขบวนการสหกรณ์การเกษตรแห่งชาติเกาหลี (NACF) ได้ยกระดับการพัฒนาธุรกิจที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายสหกรณ์การเกษตรในระดับท้องถิ่นกลไกการทำหน้าที่การตลาด การแปรรูป โลจิสติกส์ การสร้างแบรนด์ โดยจำหน่ายสินค้าใน Outlet ภายใต้แบรนด์ Nonghyup จนเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

บริบทของสหกรณ์การเกษตร ในประเด็นความมั่นคงทางอาหาร

การคาดคะเนขององค์การอาหารแห่งสหประชาชาติ (FAO) คาดว่าในปี พ.ศ. 2593 ประชาคมโลกจะมี 9 พันล้านคน และจะมีประชากรประมาณ 100 ล้านคน ประสบภาวะขาดแคลนอาหาร

แนวโน้มภาวะการขาดแคลนอาหาร

แหล่งข้อมูล: องค์การอาหารแห่งสหประชาชาติ (FAO)

ในปี 2555 ซึ่งเป็นปีสากลแห่งสหกรณ์ FAO จึงมีนโยบายร่วมกับ ICA ในการผลักดันให้สหกรณ์การเกษตรเป็น Key Players ในระดับโลกที่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการความมั่นคงทางอาหารของโลกและสุขอนามัย โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

- คน 1 ใน 2 จะเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ดังนั้นสหกรณ์การเกษตรจึงถูกมองว่า key players ในระดับโลก ที่จะต่อสู้เพื่อความอดอยากหิวโหย ทั่วโลก

- สนับสนุนโครงการที่มีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมการผลิต

- ช่วยหยุดการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากรโดยเฉพาะสำหรับผู้หญิงในภาคการเกษตร และการเป็นเจ้าของที่ดินตลอดจนการบริการด้านการเงิน

- ช่วยเพิ่มการเข้าถึงพลังงานและการแปรรูปของประชาคมในชนบท

- ส่งเสริมการจัดการที่ดีกว่าของระบบอาหารเกษตรเพื่อลดความผันผวน

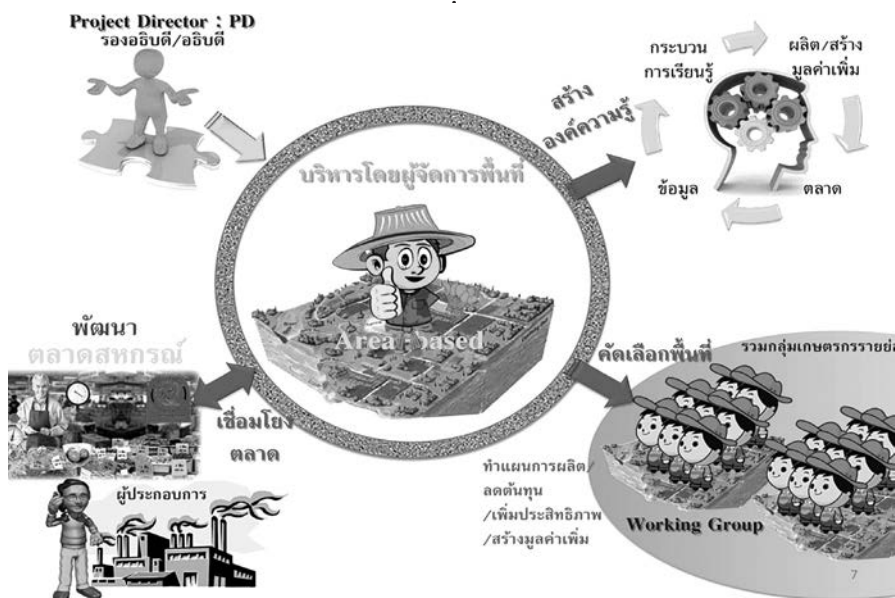
ด้านราคาโดยการสร้างความเข้มแข็งทางด้านการตลาดของเกษตรกรผ่านโซ่อุปทานท้องถิ่น ภูมิภาค และโลก

- การดำเนินการด้านการจัดการโซ่อุปทาน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระหว่างประเทศ

- อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงที่ทำกิน การเป็นเจ้าของที่ดินการประมง ป่าไม้ และความมั่นคงทางอาหาร

- สร้างกลไกที่จะทำให้เยาวชนรุ่นหลังเข้ามาเป็นเกษตรกรผ่านการฝึกอบรมการเงินนวัตกรรม

ในส่วนของประเทศไทย เราถูกจัดอันดับให้เป็นประเทศผู้ผลิตอาหารของโลกในอันดับที่ 8 โดยยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรในปัจจุบัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2557) มุ่งเน้นไปที่ 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

แนวนโยบายการพัฒนาการเกษตรไทย ปี 2558

1) ปรับโครงสร้างและการพัฒนาการผลิต มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าสหกรณ์ให้เชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะทางของสหกรณ์

2) เพิ่มศักยภาพสหกรณ์ในการดำเนินการเชิงพาณิชย์ให้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพของสหกรณ์ตามพื้นที่เป้าหมาย การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาศักยภาพผู้นำสหกรณ์ในเชิงธุรกิจและการเชื่อมโยงการระดมทุนจากสหกรณ์สู่สหกรณ์

3) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ น้ำ ดิน ที่ดิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างโครงสร้างพื้นฐานและเชื่อมโยงการอนุรักษ์ดิน น้ำระบบชลประทานและระบบการผลิต

4) แก้ไขปัญหาเกษตรกรอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาหนี้สินเกษตรกร ปรับแก้กฎหมาย และปรับปรุงประสิทธิภาพข้อมูลเกษตรกรและการเกษตร ผ่านการวิจัยและนวัตกรรม โดยจะสังเกตได้ว่า รัฐบาลจะเน้นใช้กลไกการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรและใช้ตลาดสหกรณ์ในการเชื่อมโยงการผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มโดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเกษตรกร

ตัวแบบสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทยที่น่าสนใจและนวัตกรรม

ในที่นี่จะกล่าวถึงตัวแบบสหกรณ์ที่น่าสนใจและนวัตกรรมของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทยเป็นผลงานวิจัยของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์มาให้หนีคดีได้เรียนรู้ถึงกระบวนการพัฒนา

นวัตกรรมของสหกรณ์ภาคการเกษตร

๑ เครื่องช่วยคุณค่าผลไม้คุณภาพ

เป็นตัวแบบการดำเนินธุรกิจของเครื่องช่วยคุณค่าผลไม้ ภายใต้โซ่อุปทานที่สามารถเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสหกรณ์และผู้ประกอบการ ในการกระจายผลไม้สู่ผู้บริโภค โดยการขับเคลื่อนกลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ ภายใต้กลไกของสหกรณ์การเกษตรเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันแก่เกษตรกรชาวสวนผลไม้ ภายใต้ตลาดการค้าเสรีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อช่วยลดปัญหาผลไม้ราคา

ตกต่ำ และขายไม่ได้ ในช่วงฤดูกาล ตลอดจนขยายผลการดำเนินธุรกิจเครือข่ายคุณค่าผลไม้ สู่ตลาดในประเทศและต่างประเทศให้สอดคล้องกับการผลิตของชาวสวนผลไม้ภายใต้ภาคีเครือข่าย

เป็นตัวแบบของวิธีการทำงานร่วมกันระหว่าง เจ้าหน้าที่รัฐ สหกรณ์ และสมาชิกที่มีกระบวนการพัฒนาเห็นคุณค่าสหกรณ์ในการนำประโยชน์สู่สมาชิกและชุมชน นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นวิธีการทำงานแบบบูรณาการที่ผู้รับผิดชอบ คำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย คือ เกษตรกรเป็นหลัก ในการสร้างเป็นชุมชนเรียนรู้ของเกษตรกร

ปัจจุบันเครือข่ายฯ ได้ดำเนินการเป็นปีที่สองที่มุ่งไปในทิศทางของการสร้างความแข็งแกร่งเป็นปีกแผ่นของเครือข่ายฯ เพื่อขับเคลื่อนแบรนด์ “ข้าวเกิดบุญ” ควบคู่ไปกับการขยายผลเครือข่ายฯ เพื่อสร้างพลังความร่วมมือระหว่างสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่าย

๑ เครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย

เป็นตัวแทนของเครือข่ายที่มีภาคีพันธมิตร เป็นสหกรณ์การเกษตร จำนวน 16 แห่ง ในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ ร้อยเอ็ด สุรินทร์ บุรีรัมย์ มหาสารคาม และนครราชสีมา

ตัวแบบเครือข่ายธุรกิจและแบรนด์ข้าวเกิดบุญที่ช่วยสร้างผลกระทบที่ทำให้ผู้นำและฝ่ายจัดการสหกรณ์ ที่เป็นภาคีเครือข่ายฯ มีทักษะและประสบการณ์ร่วมกันในเรื่องการบริหารจัดการธุรกิจข้าวหอมมะลิภายใต้โซ่อุปทานที่คำนึงถึงความเสี่ยงและการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนภายใต้สภาพแวดล้อมแข่งขันชุดความรู้สำคัญๆ ที่ได้จากกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ภายใต้คำแนะนำของทีมประสานงานกลาง ได้แก่ กลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการร้านค้าปลีกชั้นแนวหน้า ชุดความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทย มาตรฐานโรงงาน การสร้างแบรนด์ที่สร้างความพึงพอใจแก่ผู้บริโภค การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า การบริหารความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจเครือข่ายฯ ระบบบริหารจัดการธุรกิจภายในโซ่อุปทานภายใต้สถานการณ์ การเปิดเสรีการค้าและผลกระทบที่มีการปลอมปนข้าวคุณภาพต่ำจากประเทศเพื่อนบ้าน อันจะนำไปสู่การทำลายภาพลักษณ์ข้าวหอมมะลิไทยในอนาคต และแนวคิดการพัฒนาช่องทางทางการดำเนินธุรกิจของชาวนาขนาดเล็ก ผ่านเครือข่ายธุรกิจสหกรณ์ เพื่อแก้ปัญหาราคาข้าวตกต่ำ บนหลักการพึ่งพาและร่วมมือกัน

ปัจจุบันเครือข่ายฯ ได้ดำเนินการเป็นปีที่สองที่มุ่งไปในทิศทางของการสร้างความแข็งแกร่งเป็นปีกแผ่นของเครือข่ายฯ เพื่อขับเคลื่อนแบรนด์ “ข้าวเกิดบุญ” ควบคู่ไปกับการขยายผลเครือข่ายฯ เพื่อสร้างพลังความร่วมมือระหว่างสหกรณ์การเกษตรและ

กลุ่มเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่าย ด้วยการสร้างคุณค่าในกิจกรรมภายใต้โซ่อุปทานทั้งระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เพื่อการสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยปกป้องชาวนา ตลอดจนช่วยรักษาคุณภาพมาตรฐานและภาพลักษณ์ของข้าวหอมมะลิให้คงอยู่ตลอดไป

๑ เครือข่ายคุณค่าอย่างพารา

ตัวแบบเครือข่ายคุณค่าอย่างพารา โดยมีสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว จำกัด เป็นแกนนำ เพื่อมุ่งดำเนินการในการพัฒนา โഴ้อุปทานเชิงคุณค่าให้เกิดประโยชน์ต่อภาคี พันธมิตรของเครือข่ายธุรกิจยางพารา ตั้งแต่ กระบวนการผลิตจนถึงการตลาดขั้นสุดท้าย เพื่อให้ได้รูปแบบที่สามารถลดต้นทุนการตลาด ในการนำสินค้าจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค และมีการค้าที่เป็นธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการประกอบ อาชีพของชาวสวนยางพาราอย่างยั่งยืน

การเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจยางพารา ตั้งแต่ผู้ผลิตถึงผู้นำเข้าจากต่างประเทศภายใต้ โഴ้อุปทาน โดยมีสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว เป็นแม่ข่าย มีการจัดทำแผนธุรกิจเบื้องต้น เพื่อการส่งออกยางพาราของสหกรณ์การเกษตร ย่านตาขาว ภายใต้ความเป็นไปได้ในการทำ ธุรกิจกับเครือข่าย ซึ่งได้มีการศึกษาดูงาน โดยการสอบถามความคิดเห็นจากบริษัทพันธมิตร ทางธุรกิจส่งออกยางพารา การศึกษาดูงานการ แปรรูปยางคอมปาวด์ของกลุ่มเกษตรกรทำ สวนธารน้ำทิพย์ อำเภอบางเตย จังหวัดยะลา และมีข้อตกลงการทำธุรกิจร่วมกัน โดยสหกรณ์ การเกษตรย่านตาขาวผลิตให้กลุ่มเกษตรกร ทำสวนธารน้ำทิพย์เป็นผู้ส่งออก ศึกษาดูงาน เรื่องการแปรรูปยางคอมปาวด์ของบริษัท ยูโรมาร์บเบอร์ ประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็น พันธมิตรของกลุ่มเกษตรกรทำสวนธารน้ำทิพย์ และได้มีปฏิญญา 3 ข้อ คือ (1) มุ่งพัฒนาอาชีพ ชาวสวนยางพาราอย่างยั่งยืน ภายใต้การเปิด เสรีทางการค้า (2) การรวมพลังสร้างสรรค์ ธุรกิจของเครือข่ายให้มีความสามารถทางการ แข่งขัน และ (3) ความร่วมมือทางวิชาการ ข้อมูลข่าวสาร ความรู้เชิงวิชาการในการ สนับสนุนเครือข่าย ตลอดจนการเชื่อมโยงเครือ ข่ายกับชุมชนสหกรณ์การผลิตและการตลาด จีน (ACFSMC) ที่กรุงปักกิ่ง ประเทศสาธารณรัฐ ประชาชนจีน

ข้อตกลงเบตง
วันที่ 10 เมษายน 2553
ณ สำนักงานกลุ่มเกษตรกรทำสวนธารน้ำทิพย์ อ.บางเตย จ.ยะลา

กลุ่มเกษตรกรทำสวนธารน้ำทิพย์ สหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว จำกัด และสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้มีข้อตกลงความร่วมมือร่วมกันในการดำเนินการโครงการเครือข่ายคุณค่าอย่างพารา ดังนี้

1. มุ่งพัฒนาอาชีพชาวสวนยางพาราอย่างยั่งยืนภายใต้การเปิดเสรีทางการค้า
2. การรวมพลังสร้างสรรค์ธุรกิจของเครือข่าย ให้มีความสามารถทางการแข่งขัน
3. ความร่วมมือทางวิชาการ/ข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เชิงวิชาการ ในการสนับสนุนเครือข่าย

๑ เครือข่ายคุณค่ามัน สำปะหลัง

ตัวแบบเครือข่ายคุณค่ามันสำปะหลัง มีสหกรณ์การเกษตรชาวนวลักษณ์บุรี จ.กำแพงเพชร เป็นแกนนำ และสหกรณ์ที่เป็นเครือข่าย พันธมิตร เช่น สหกรณ์การเกษตรศรีมหาโพธิ จ.ปราจีนบุรี และ สหกรณ์อื่นๆ ก่อให้เกิด ผลผลิตและผลพลอยได้จากงานวิจัย ดังนี้

- ๑. การเปลี่ยนแปลงด้านการบริหาร
- ๒. จัดการของสหกรณ์ สหกรณ์ได้พัฒนารูปแบบ
- ๓. ของการดำเนินงานและการบริหารจัดการอย่าง
- ๔. มีแบบแผน เพื่อรับรู้ถึงปัญหาและข้อจำกัด
- ๕. ต่างๆ ตลอด จนแนวทางแก้ไขที่เป็นที่ยอมรับ
- ๖. ของทุกฝ่ายก่อนกำหนดเป็นแผนงานที่จะนำ
- ๗. ไปสู่การปฏิบัติจริง สหกรณ์ได้นำแนวคิดของ
- ๘. การเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า การจัดการความ

รู้ (Knowledge management) มาประยุกต์ใช้ในงานสหกรณ์ จึงทำให้สหกรณ์การเกษตรฯ มีการเติบโตของธุรกิจและผลประกอบการที่เพิ่มขึ้นมาก จากเดิมมีขนาดของธุรกิจอยู่ที่ประมาณ 73 ล้านบาท และมีกำไรประมาณ 1 ล้านบาท สามารถขยายขนาดธุรกิจเป็นมูลค่าธุรกิจประมาณ 496 ล้านบาท และมีกำไรประมาณ 4 ล้านบาทในปีปัจจุบัน

2. การเปลี่ยนแปลงในด้านสมาชิก จากการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ ทำให้สมาชิกมีความศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์กรของสหกรณ์มากยิ่งขึ้น โดยสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสหกรณ์และเข้ามาทำธุรกิจกับสหกรณ์มากขึ้น

3. การเปลี่ยนแปลงด้านชุมชนและสังคม ภายใต้การจัดโครงการ “ต้นกล้าพันธุ์ใหม่หัวใจสหกรณ์” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของ

โครงการในการสร้างความรู้จักเรื่องการสหกรณ์แก่เยาวชนในท้องถิ่นเพื่อเติบโตเป็นสมาชิกสหกรณ์ที่ดีในอนาคต ในการจัดกิจกรรมดังกล่าวนี้สหกรณ์ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากภาคการศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน และหน่วยงานขององค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ช่วยกันจัดกิจกรรมขึ้น ชุมชนและสังคมได้รู้จักและเข้าใจบทบาทของสหกรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งของสหกรณ์ในการดำเนินงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต ส่วนภาคชุมชนและสังคมนั้น ถ้ามีความเข้าใจบทบาทอย่างแท้จริงของสหกรณ์และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีแล้ว ทำให้เชื่อมั่นได้ว่าสหกรณ์จะสามารถขับเคลื่อนและเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ได้อย่างยั่งยืนสืบต่อไป